

DZIENNIK URZĘDOWY

C. i k. Komendy Obwodowej w Opatowie.

Prenumerata kwartalnie 3 korony,
Numer pojedynczy 10 halerzy.

Nr. 5.

Opatów, dnia 4. Kwietnia 1917.

TREŚĆ: 1. Odznaczenia. 2. Zmiany personalne. 3. Sądy doraźne. 4. Napady rabunkowe (sabotaże). 5. Zasiwy wiosenne. 6. Komisje gospodarcze. 7. Uregulowanie obrotu zbożem siewnym. 8. Konie do robót rolnych. 9. Spożytkowanie korzeni paproci na karmę dla nierogacizny. 10. Uprawa słoneczników na kartofliskach. 11. Zajęcie melasy. 12. Zwolnienie ogierów licencyonowanych i klaczy stadnych od poboru dla celów wojskowych. 13. Dnie bezmięsne. 14. Oplaty stemplowe. 15. Obrót towarami w obrębie c. i k. obszaru okupowanego.

1.

Odznaczenia.

C. i k. Komendant obwodu pułkownik Waleryan F e h m e l odznaczony został oficerską odznaką honorową Czerwonego Krzyża z dekoracją wojenną.

2.

Zmiany personalne.

C. i k. Kierujący Komisarz cywilny, Nadkomisarz powiatowy Dr. August Cyfrowicz przeniesiony został w tym samym charakterze do c. i k. Komendy obwodowej w Biłgoraju a w jego miejsce objął urządowanie c. k. Starosta Stanisław Biederman.

I.

W miejsce zwolnionych z obowiązku ławników Sądu pokoju w Opatowie Jakóba Chodorka i Teodora Gierady mianowani zostali ławnikami tegoż Sądu

Edmund Świstowski i Antoni Sołtys – Jaworski, przy czem pierwszemu z nich poruczono zastępstwo Sędziego pokoju.

II.

W miejsce zmarłego Wincentego Sałaty został zamianowany Bolesław Strzelecki ławnikiem Sądu pokoju w Ćmielowie.

3.

Sądy doraźne.

Na mocy rozporządzeń Naczelnego Wodza z dnia 16. marca 1915 op. Nr. 32.183, z 6. grudnia 1915 op. Nr. 117.612 i z 13. marca 1917 Qu. Nr. 37.906 podaje do publicznej wiadomości co następuje:

Sądom doraźnym oddany i na karę śmierci skazany zostanie każdy, kto popełni jedną z następujących zbrodni:

1. Nieuprawniony werbunek (§§ 306 i 307 w. u. k.);

2. Nakłanianie lub danie pomocy do złamania zaprzysiężonej powinności wojskowej, jakoteż danie pomocy zbiegom (§§ 314, 316 i 318 w. u. k.);

3. Szpiegostwo i inne działania przeciw sile zbrojnej państwa austriacko-węgierskiego i tegoż sojuszników (§§ 321 i 327 w. u. k.);

4. Zdrada stanu (§ 334 w. u. k.);

5. Obraza Majestatu (§ 339 w. u. k.);

6. Naruszenie spokoju publicznego (§ 341 w. u. k.);

7. Rozruch (§ 349 w. u. k.);

8. Złośliwe uszkodzenie cudzej własności

a) jeżeli szkoda wyrządzona albo zamierzona przenosi wartości 50 K.

Bez względu na wielkość szkody:

b) jeżeli z uszkodzenia mogło wyniknąć niebezpieczeństwo dla życia zdrowia i ciała ludzi lub też w większym rozmiarze dla cudzej własności,

c) jeżeli nastąpiło złośliwe uszkodzenie kolei i należących do nich urządzeń środków przewozowych, maszyn, narzędzi, albo innych do utrzymania ruchu służących przedmiotów, (§ 362 a) b) i c) w. u. k.);

9. Złośliwe działania lub zaniechania popełnione na kolei wśród okoliczności szczególnie niebezpiecznych (§ 364 w. u. k.);

10. Złośliwe uszkodzenie państwowych telegrafów (telefonów), lub spowodowanie przerwy w ruchu tychże (§ 366 w. u. k.);

11. Morderstwo (§§ 413 i 414 w. u. k.);

12. Zabójstwo (§§ 419 i 421 w. u. k.);

13. Podpalenie (§§ 448 i 453 w. u. k.);

14. Rabunek (§§ 483 i 490 w. u. k.);

15. Kradzież, gdy szkoda wyrządzona jednym lub kilku czynami przenosi 1000 (tysiąc) koron (§ 457–465 a), 466–467 w. u. k.);

16. Sprzeniewierzenie przedmiotów wartości przewyższającej 1000 (tysiąc) koron, powierzonych z mocy urzędu lub publicznej służby, w czasie pożaru, powodzi wojennego niebezpieczeństwa lub też innej powszechnej albo uszkodzonej dotykającej klęski bez względu na to, czy sprzeniewierzenie to popełnione zostało jednym czy też więcej czynami (§ 472 a) i b) w. u. k.);

17. Sprzeniewierzenie wogóle, jeżeli wysokość jednym lub więcej czynami wyrządzonej szkody przenosi 2000 (dwa tysiące) koron (§ 474 w. u. k.);

18. Oszustwo, jeżeli wysokość jednym lub więcej czynami wyrządzonej szkody przenosi 2000 (dwa tysiące) koron.

Sądy doraźne mają zastosowaniu także przy usiłowaniu (§ 15 w. u. k) przy współwinie i uczestnictwie (§ 11 w. u. k.) we wszystkich powyższych zbrodniach.

Zwracam przy tem uwagę ludności że bezwarunkowo oddane będą pod Sąd doraźny te osoby, które w szczególności popełnią zbrodnię rozruchu (§ 449 w. u. k.) złośliwego uszkodzenia cudzej własności (§ 362 a) b) i c) w. u. k.) morderstwa (§ 413–417 w. u. k.) podpalenia (§§ 448–454 w. u. k.) i rabunku (§§ 484–489 w. u. k.);

4.

Napady rabunkowe (Sabotaże).

Celem przestrzeżenia ludności przed smutnymi następstwami zbrodniczych bardzo często połączonych z obmyślnymi z góry napadami, złośliwych uszkodzeń lub niszczeń zapasów żywności, stanu koni i innych wojskowych urządzeń przypomina się odnośne postanowienia prawne.

Każdy, kto w celu uszkodzenia armii austriackiej lub połączonych z nią armiom sprzymierzonym dopuszcza się niszczenia zapasów żywności lub rozmyślnego wywoływania chorób u zwierząt, zwłaszcza koni albo podejmuje napady na korzyść nieprzyjaciela dopuszcza się występku przewidzianego w § 327 wojskowej ustawy karnej.

Wszystkie osoby tak wojskowe jak i cywilne, dopuszczające się wymienionych zbrodni, podlegają wojskowej procedurze sądowej.

Zbrodnia dokonana w obrębie armii będzie doraźnie karana, w obszarze dalszym śmiercią przez powieszenie, przy okolicznościach łagodzących ciężkim więzieniem. do lat 20.

Każdy, kto nie przeszkodzi dokonaniu zbrodni będąc w możności zapobieżenia, albo kto nie doniesie o znanym mu a mającym się dokonać napadzie lub o wiadomych mu zbrodniarzach nie doniesie właściwej władzy, staje się współwinnym zbrodni i jako taki karany będzie po myśli postanowień § 330 wymienionej ustawy.

5.

Uprawa wiosenna

W myśl rozp. Jen. Gub. wojsk. W. F. Nr. 65968/17 ogłasza się co następuje:

Nie należy marnować kartofli przeznaczonych do sadzenia. I tak na przykład spalenie kartofli, które by mogły być użyte do sadzenia, musiało by się w obecnych warunkach uważać za postępowanie nie do usprawiedliwienia i każdy producent, który by został na czemś podobnym schwytyany niech będzie przygotowany na bardzo surową karę.

Zboże przeznaczone do siewu musi być przed wysiewem dokładnie oczyszczone, gdyż w przeciwnym razie pola i tak już zarosnięte chwastami ulegną jeszcze większemu zachwaszczeniu.

Odpadki i pozbawione zdolności kiełkowania ziarenka mogą służyć następnie jako pasza i w ten sposób przez produkcję nawozu zupełnie celowo wykorzystywane.

Młynów do czyszczenia zboża jest podostatkiem i wobec tego czynności te mogą się odbywać bez przeszkód.

Gdyby zaś komu nie wystarczało zboża do siewu może je w pierwszej linii zastąpić doskonale bobikiem lub wyką, natomiast brak kartofli do sadzenia może zastąpić uprawiając buraki pastewne ewentualnie marchew.

Rolnicy potrzebujący zboża siewnego mogą takowe za poświadczeniem posterunku żandarmeryi, że potrzeba taka rzeczywiście zachodzi, kupić w granicach obwodu u innych producentów, którzy wyznaczony im kontyngent zboża do magazynów odstawili;

przed kupnem atoli winni rolnicy ci wykazując się poświadczeniem posterunku żandarmeryi podać w Oddziale rolniczym c. i k. Komendy obwodowej w Opatowie miejsce gdzie zboże, zamierzają kupić, poczem dopiero Oddział rolniczy wyda im odnośne pozwolenie na kupno.

Jeszcze raz nadmieniam się rolnikom, ażeby starali się o ile możności powiększyć przestrzeń uprawy roślin olejnych i nie zapominali o tem, że rolnikom którzy tej uprawie poświęcą nieco starań w razie odstawy tych plonów (maku, rzepaku, konopi, lnu i t. p.) uśmiechają się — jak to już swego czasu podano do wiadomości poważne korzyści.

Wogóle pierwszym i najważniejszym obowiązkiem rolników jest osiągnięcie jak największych przestrzeni uprawy zbóż, roślin olejnych, kartofli, innych roślin okopowych i jarzyny. Przy tej sposobności przypomina się rolnikom artykuł I oraz § 11 Dziennika rozporządzeń Zarządu wojskowego w Polsce z dnia 3/4. 1916, które zawierają:

Artykuł 1.

Przymus gospodarstwa rolnego.

Kto rozporządza gruntami rolnymi, winien ten grunt należycie uprawić i dbać o racjonalne wykorzystanie zbioru.

§ 11

Kto nie wypełni oznaczonych w § 1 obowiązków co do swych gruntów, traci na bieżący okres gospodarski prawo używania gruntów, całkiem nieuprawionych lub niedostatecznie uprawionych, i plonów z nich. Jeżeli niemożność należytej uprawy nie zostanie udowodnioną, będzie nadto, stosownie do wielkości gruntu, nałożona grzywna do 20.000 koron lub areszt do jednego roku.

Każde inne przekroczenie tego rozporządzenia lub zarządzenia, wydanego na jego podstawie, tudzież zaniedbywanie obowiązków członka komisji gospodarskiej, karane będzie grzywną do 1.000 koron, w razie niemożności ściągnięcia grzywny aresztem do trzech miesięcy.

Osobom pobierającym zasilki z funduszu c. i k. Zarządu wojskowego, mogą być te zasilki odebrane jeżeli się wzbraniają użyczyć dobrowolnej lub przepisanej pomocy według §§ 4—6.

Odsiedzenie kary aresztu może być odroczone aż do ukoniecznienia pewnych robót rolnych albo zbioru

Rozrzutygnięcia, zarządzenia i orzeczenia karne na podstawie tego paragrafu wydaje Komenda obwodowa.

Wzywa się rolników, ażeby wszystkie niepotrzebne im do uprawy zapasy maku, rzepaku, konopi i lnu oddali kupcom Jen. Gub. wojsk. za co otrzymają odpowiednią zapłatę. Producenci, którzy by z jakiegokolwiek powodu zapasów tych nie odstawili narażą się prócz konfiskaty ich na bardzo surową karę. Spotka to również i tych, którzy wbrew wydanym już w tym kierunku zarządzeniom z wyż wymienionych oraz podobnych produktów tłoczą olej lub też n. p. używają maku do przyrządzania ciastek i legumin. Dotyczy to szczególnie cukierki, restauracji i sklepów.

Wszystkie olejarnie muszą być zapieczętowane przez posterunek żandarmeryi. Każdy właściciel olejarni jest za to osobiście odpowiedzialnym. Gdyby zaś zdarzył się wypadek, że mimo wszystkiego jakaś olejarnia nie była zapieczętowana przez przynależny posterunek żandarmeryi, musi jej właściciel donieść o tem natychmiast postępkowi żandarmeryi, gdyż w przeciwnym razie naraża się na bezwzględna karę.

III.

Odstawa kartofli.

Każdy rolnik, który nie stara się — jak to już ogłoszono — odstawić jak najrychlej wszystkich zbawających mu kartofli, popełnia ciężki występki przeciwko armii i państwu polskiemu. Każdy taki rolnik naraża się na ciężkie kary w myśl postanowień wojennych. Wszelkim zarządzeniom żandarmeryi odnośnie odstawy kartofli należy bez wahania odpowiedzieć. Z każdym nieodpowiadającym tym zarządzeniom postąpi żandarmerya bezwzględnie, zabierze mu wszystkie kartofle i odda go pod sąd.

Nieograniczone kupno kartofli przysługuje obecnie legitymowanym kupcom Centrali dla obrotu produktami rolnymi.

Kupcy mają płacić:

10 koron za 100 kg. na miejscu produkcji z 30% nadwyżką,
13 koron na stacji odbiorczej z 30% nadwyżką.

6.

Obowiązki komisji gospodarczych.

Celem należytego wyzyskania wszystkich upraw-

nych pól, będą utworzone w poszczególnych gminach komisje gospodarskie.

Obowiązki i prawa przypadające tym komisjom są następujące:

1. Ustalenie ilości znajdujących się w gminie narzędzi rolniczych, maszyn i sił roboczych oraz zapotrzebowanie takowych.

2. Tym rolnikom, którzy nie rozporządzają potrzebnymi, środkami pomocniczymi, postarać się o nie w krótkiej drodze bez dalszego połączonego ze stratą czasu obciążania Komendy obwodowej.

3. Zabezpieczyć uprawę opuszczonych gruntów dając je do obróbienia wiarygodnym i czynnym rolnikom.

Osoby należące do komisji gospodarskich sprawują urząd honorowy, od którego w interesie ogólnego gospodarstwa na ojczystej ziemi, a szczególnie w należącej do nich gminie nie powinni się uchylać.

Każda komisja gospodarska składa się z 5 do 7 członków gminnych których mianuje Komenda obwodowa.

Komisja gospodarska wybiera z pomiędzy swoich członków przewodniczącego i przedkłada wybór do zatwierdzenia Komendzie obwodowej. Bez zatwierdzenia Komendy obwodowej jest wybór nieważnym.

Gdyby który z członków z jakiegokolwiek powodu z komisji gospodarskiej został wyłączonym lub wystąpił, trzeba zawiadomić o tem Komendę obwodową w celu zamianowania następcy.

Komenda obwodowa może rozwiązać komisję gospodarską lub zwolnić pojedynczych członków z przyczyny niespełniania ich obowiązków względnie zastąpić je przez inne osoby. Przeciw zarządzeniom Komendy obwodowej niema odwołania.

Komisję gospodarską zwołuje przewodniczący, na zarządzenie wojskowej władzy administracyjnej lub też w miarę potrzeby.

Do powzięcia uchwały potrzebna jest obecność więcej niż połowa członków. Przy głosowaniu miodajną jest bezwzględna większość głosów. Jeżeli się takiej większości nie osiągnie lub w razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Powzięte uchwały wciąga się do protokołu, a opis przedkłada się Komendzie obwodowej. W nagłych niecierpiących zwłoki wypadkach może przewodniczący sam wydać zarządzenia, zobowiązany jest jednak na najbliższym posiedzeniu zawiadomić o tem innych członków komisji.

Komisja gospodarska doloży wszystkich starań, ażeby rolnikom, którzy potrzebują pomocy w gospodarstwie, udzielić takowej w formie sił i środków roboczych z tej samej gminy lub z obwodu za zwykłym wynagrodzeniem.

Na zarządzenie komisji gospodarskiej są wszystkie osiadłe w gminie osoby płci męskiej i żeńskiej obowiązane do robót rolnych.

Uwolnieni od tego obowiązku są:

a) duszpasterze, lekarze, akuszerki, osoby pozostające w służbie publicznej i te które są zajęte przy pielęgowaniu chorych,

b) osoby, których stan zdrowia jest tego rodzaju, że nie będą w stanie robót rolniczych wykonać,

c) samoistni gospodarze oraz ich służba, następnie należący do innych przedsiębiorstw (bez względu czy rolnicze lub nie) niezbędni do utrzymania ich ruchu.

Komisji gospodarskiej przysługuje prawo zarządzić, ażeby zbędne w gospodarstwie maszyny, narzędzia rolnicze i siły pociągowe były wypożyczone innym potrzebującym pomocy właścicielom.

Od tego obowiązku pomocy nie może się żaden z rolników uchylić. Obowiązek ten należy w ten sposób zrozumieć, że gdy n. p. rolnik, który skutkiem ukończenia swych robót nie potrzebuje już maszyn lub sił pociagowych, obowiązany jest wypożyczyć je za wynagrodzeniem temu rolnikowi, który z powodu braku tychże zalega z robotami.

Gdy w jakiejś gminie zbędne są siły robocze, maszyny rolnicze i t. p. i w gminie tej nie ma dla nich żadnego zajęcia, winna komisja gospodarska donieść o tem Komendzie obwodowej, ażeby takowa mogła te środki pomocnicze dostarczyć innej potrzebującej pomocy gminie.

Osobom, które żyją z dziennego lub tygodniowego zarobku, należy się od pracodawcy stosowne wynagrodzenie odpowiadające terażniejszym stosunkom wojennym.

O wysokości tego wynagrodzenia musi komisja gospodarska uwiadomić Komendę obwodową celem zbadania i zatwierdzenia.

Równocześnie należy podać Komendzie obwodowej wniosek dotyczący należytości, którą by należało pobierać za wypożyczenie maszyn i narzędzi rolniczych według rodzaju takowych.

Osoby, które za roboty winne być płacone oraz rolnicze środki pomocnicze wypożyczone za wynagrodzeniem, powinny być o ile możliwości użyte po dworach.

Opuszczone grunta muszą być uprawione przez gminę, o ile nie znajdzie się godna, zaufana do tego osoba.

Gdy się taka osoba znajdzie przypada jej, w przeciwnym razie gminie dochód z uprawnionej przestrzeni.

W ten sposób uprawione grunta należy uważać jako stojące pod zarządem przymusowym.

Gdy prawny właściciel powróci w czasie gdy grunt jego jest pod zarządem przymusowym, winien ów zarząd dostarczyć mu ze zbiorów jego gruntu plonu w naturze w ilości niezbędnej do wyżywienia jego z rodziną aż do następnego zniwa, ale posiadacz gruntu zobowiązany jest razem z członkami swej rodziny współpracować w tem rolnem przedsiębiorstwie.

Oдноśnie innych roszczeń powróconego właściciela rozstrzyga Komenda obwodowa.

Każda komisja gospodarska musi 1. i 15. każdego miesiąca przedłożyć Komendzie obwodowej sprawozdanie ze swej działalności.

Za prawdziwość podanych dat jest komisja gospodarska odpowiedzialną.

Komisje gospodarskie mają przedewszystkiem starać się aby każdy mogący być użyty kawałek ziemi został uprawiony, za co są one odpowiedzialne przez Komendę obwodową. Dotyczy to szczególnie miast Opatowa i Ostrowca.

Względem gmin, które uprawę przeprowadzają niedbale i nie wyzyskują ziemi zupełnie należycie postąpi Komenda Obwodowa z bezwzględną surowością i naloży na nie bardzo dotkliwie kary.

7.

Uregulowanie obrotu zbożem siewnem.

W uzupełnieniu rozporządzeń F. Nr. 48535/16 i W. F. Nr. 85292/16 zarządza się co następuje:

Polska Centrala rolnicza uzyskuje prawo zakupu na zboża do siewu u właścicieli ziemskich, którzy już odstawili cały wyznaczony im kontyngent wzgl. zobowiążą się na piśmie do odstawienia tegoż, o ile właściwa komenda obwodu wyda w każdym poszczególnym wypadku stosowne pozwolenie. Zboże to może Polska Centrala rolnicza sprzedawać rolnikom w obrębie c. i k. Gubernii, którzy nie posiadają potrzebnego nasienia i posiadają na to poświadczenie odnośnej komendy obwodowej.

Stosowne legitymacye transportowe, wydane przez c. i k. Gubernię, winna Polska Centrala rolnicza przedłożyć do wiży odnośnej komendzie obwodowej, załączając piśmiennej oświadczenie sprzedawcy, iż cały przepisany mu kontyngent już odstawił wzgl. iż się do odstawy tegoż zobowiązuje.

Za takie zboże winien odbiorca zapłacić prócz normalnej ceny, także premię unormowaną rozporządzeniem E. V. Nr. 89594 w kwocie 10 K za każde 100 kg. oraz w myśl rozp. F. Nr. 48535/16 dotatek za zboże siewne w kwocie najwyżej 8 K. za 100 kg. nadto winien oddać Polskiej Centrali roln. poświadczenie zapotrzebowania zboża do siewu, otrzymane od c. i k. Komendy. Natomiast nie jest zobowiązany do odstawy jakiegokolwiek ekwiwalentu.

Rolnicy, którzy nie posiadają potrzebnego ziarna do siewu, winni postarać się o odnośne poświadczenie we właściwej c. i k. Komendzie obw. i na tej podstawie zwrócić się do polsk. Centrali rolniczej o dostarczenie potrzebnego im nasienia.

8.

Konie do robót rolnych.

W myśl rozp. Jen. Gub. wojsk. VIII. Nr. 7088/17 i Gstb. Präs. Nr. 1949/17 otrzyma obwód Opatów od Jen. Gub. wojsk konie do robót rolnych

Konie te będą rozdane poszczególnym gminom właścicielom lub rolnikom wyłącznie tylko do użycia ch przy uprawie rolnem wyłączone jest, ażeby ko-

nie były oddane rolnikom, których stajnie nie są wolne od zaraźliwej choroby lub też do miejscowości gdzie taka choroba panuje.

Gdyby zaś który z rolników zafail że w jego stajni jest zaraźliwa choroba i skutkiem tego naraził na chorobę oddane mu konie, wówczas nie tylko że poniesie wszelkie koszty za szkody spowodowane dla c. i k. Rządu lecz nadto będzie surowo karany za przekroczenie obowiązku zgłoszenia. Kto otrzyma konie musi je odpowiednio karmić owsem lub jęczmieniem i sianem dodając ewentualnie jeszcze roślin okopowych ażeby konie nie podupadły na sile.

O ile razem z konmi będą przydzieleni do nadzoru żołnierze, należy się im od używającego koni zupełna porcja wojenna ze zmniejszoną ilością mięsa lub teżienne relutum za wikt w kwocie 3 90 K. Prócz tego należy się za każdy dzień roboczy podoficerowi 1.50 zaś zwyk'emu żołnierzowi 1 K dziennie. Nadmieniam się jednak że żołnierze ci z wyjątkiem podoficerów, którzy będą użyci do nadzoru, muszą pomagać przy gospodarskich zajęciach. Należytość ta musi rolnik, który używa koni rządowych, wypłacać co tygodnia z dołu za pokwitowaniem personelowi wojskowemu wprost. — Konie mogą być użyte jedynie tylko dla robót rolniczych. Używanie zaś do przewożenia ciężarów (z wyjątkiem produktów rolnych) jest niedozwolone.

Wszystkie oddane do użytku konie muszą być zwrócone Zarządowi wojskowemu w dobrym i nadającym się do użycia w polu stanie, za co odpowiada używający koni przed gminą a ta zaś przed Komendą obwodową.

A zatem gdyby konie nie zostały zwrócone w należytym stanie, wówczas gmina zobowiązana jest ponieść szkodę w całej wysokości, którą potwierdzi wybrana ku temu komisya wojskowa. Gmina zaś może legalną drogą prawną starać się o zwrot odszkodowania ze strony rolnika, który używał konie. Konie zmarniałe podczas użytku będą odżywione na koszt winowajcy — Konie uszkodzone skutkiem niedostatecznego nadzoru ze strony używającego rolnika lub też podupadłe i nie nadające się do użytku dla celów wojennych, będą leczone na koszt odnośnego winowajcy, przyczem rolnik ten musi ponosić nie tylko koszt leczenia konia lecz także i koszt żywienia człowieka i konia przez czas leczenia.

Gdyby wskutek tego koń został niezdolnym do użytku wojskowego, będzie kosztem rolnika drogą licytacji sprzedany, a różnicę między ceną kupna a sprzedaży musi wyrównać rolnik oraz gdyby koń

przez opieszałość używającego lub też jego doglą-dającej służby padł, musi on cenę kupna tego konia zwrócić zarządowi wojskowemu.

Używający jest zobowiązany chore konie na swój koszt weterynaryjnie leczyć. O zachorowaniu każdego konia, musi używający natychmiast zawiadomić przynależny posterunek żandarmeryi, który doniesie o tem Oddziałowi rolniczemu. — Używającemu nie przysługuje prawo, aby chorego konia leczył weterynarz powiatowy lecz na wypadek poważnej choroby będzie on pomocnym, ale Komenda obwodowa zastrzega sobie prawo, że za weterynaryjne zbadanie będzie ów wynagrodzony ze strony używającego. Gdyby zaś koń padł lub wydarzył się z nim jakiś nieszczęśliwy wypadek, musi używający zawiadomić o tem Komendę obwodową w ten sam sposób jak przy zachorowaniu. — Na wypadek podejrzaney lub zaraźliwej choroby nie może być miejsce przebywania koni zmienione, dokąd nie nastąpi komisyjne zbadanie przez organ Komendy obwodowej jakoteż weterynarza obwodowego. Jeżeli w stajni jest dość miejsce, musi podejrzany koń być odosobnionym w tej samej stajni, a dotychczasowe jego miejsce postoju gruntownie zdezynfikcyonowane.

Właścicielom, którzy by oddanych im koni niedostatecznie doglądali, przemęczali je lub też których służba źle by się z niemi obchodziła, będą im takowe przez posterunek żandarmeryi przy równoczesnem zawiadomieniu o tem Oddziału rolniczego odebrane i oddane gminie do dalszego rozporządzenia. Co do koni oddanych właścicielom dóbr i w powyższy sposób zaniedbywanych, wyda Komenda obwodowa odpowiednie dalsze zarządzenia.

9.

Spożytkowanie korzeni paproci na karmę dla nierogacizny.

(W myśl rozp. Jen. Gub. wojsk. W. F. Nr. 64954 z 4/3 1917).

Potrzeba oszczędzenia zapasów ziemniaków, kukurydzy i innych płodów rolnych, zmusza do szukania surogatów dających się użyć jako paszy dla swin. Między roślinami rozpowszechnionemi w Europie środkowej nadają się jako taki surogat oprócz korzeni, perzu (*Triticum repens*) cykoryi (*cichorium intybus*) i mleczu (*Taraxacum officinale*) etc. również i korzenie paproci, które świnie ochotnie jedzą i które zawierają znacznie więcej części pożywnych niż ziemniaki i buraki.

Paproć (*Pteris aquilina* L.) jest znaną ogólnej rośliną rosnącą przeważnie w lasach, na pastwiskach i t. p. Jest to chwast duszący i niszczący młode drzewka i trawy i już z tego względu tępienie go jest požądaniem. Odróżnienie tego gatunku paproci od innych (*Rhizom*) jest rzeczą łatwą, ponieważ jest jedyną której liście nie wychodzą, pękami z wierzchołka łodygi lecz wprost ze ziemi. Liście są najczęściej od pół do 1 m. długie i mogą nieraz dosięgnąć wzrostu człowieka. Ukosne przecięcie liścia daje figurę orła. W stanie suchym w zimie liście przyjmują barwę rdzawo — czerwoną.

Opis i sposób dobywania korzenia paproci.

Korzeń główny (*Rhizom*) leży w ziemi, pełnąc poziomo dosięga do 4 m. długości, przy grubości około 1½ cm, jest koloru czarnego i mało rozgałęziony.

Wewnątrz jest biały i posiada brunatne pasy, w stanie świeżym soczysty i odznacza się śluzowatym trochę gorzkim smakiem.

Ponieważ korzeń, paproci w ogólności leży płytko, spotyka się przy kopaniu na głębokości 20 — 25 cm. ma masowy spłót tychże korzeni, oddających się łatwo luźnie oczyścić z ziemi. Do dobywania potrzebne są dwie osoby: jedna do kopania, druga (ewentualnie dziecko) do wyciągania korzeni.

Pora dobywania. Najlepszą porą jest jesień i wczesna wiosna, gdyż po wypuszczeniu młodych pęków korzeń traci wiele na wartości pożywczej. Dlatego też dobywać go należy zaraz po stopieniu śniegów bezwarunkowo jednak — zależnie od warunków klimatycznych w miesiącach: lutym, marcu a najpóźniej w kwietniu.

Po oczyszczeniu z ziemi korzenia, należy go opłukać we wodzie, suszyć w cienkich warstwach na powietrzu i przechowywać następnie w przewiewnych budynkach.

Korzeń paproci zawiera następujące składniki:

	42.1 0/0	Substancji suchej
	4.0 0/0	surowej proteiny
(z tego	3.6 0/0	czystego białka)
	0.7 0/0	tłuszczu surowego
	7.0 0/0	włókien surowych
	28.7 0/0	składników wyciągowych
	1.7 0/0	części mineralnych.

Karmienie korzeniami paproci odbywa się w małych ilościach, sięgających przy dużych sztukach

do 2 kg. Z powodu wysokiej zawartości części pożywnych tuczą się świny bardzo szybko, przytem oszczędza się w znacznym stopniu innych pasz.

10.

Uprawa słonecznika.

Zwraca się uwagę, że uprawa słoneczników przynosi wiele korzyści w gospodarstwie. Nasiona słonecznika dostarczają doskonałego oleju i są wybornem pożywieniem dla drobiu; wyciśnięte w kształcie makuchów dają dobry pokarm dla mlecznych krów. Łodygi słoneczników służą do wytwarzania połażu lub jako materiał opałowy, zielone liście jako pokarm dla bydła, kwiat zaś użycia pszczołom wiele soków do wytwarzania miodu.

Słoneczniki zasadza się zwyczajnie w kartofliskach w pewnem oddaleniu od siebie, 50–60 cm. tak aby nie rzucały zbytniego cienia. Sadzi się zwyczajnie po dwa ziarna. Po zejściu rośliny nie można dopuszczać do zbytecznej jej wybujałości. Zwyczajnie zostawia się 2 lub 3 boczne gałęzie i tyleż kwiatów, resztę zaś ścina się i użytkuwa je na paszę.

Również w czasie dojrzewania nie należy nasienników pozostawiać aż do zupełnej dojrzałości lecz ścina się je w czasie gdy odwrotna strona tarczy słonecznika żółknie. Następnie wiąże się po kilka sztuk i osusza na przewiewnem miejscu. Pozostałe łodygi ścina się później przy samej ziemi.

Wyluszczone ze słoneczników nasienie oczyszcza się i wysypuje w suchem miejscu, poczem należy je od czasu do czasu przewiewać.

11.

Zajęcie melasy.

Poniżej podaje się rozporządzenie c. i k. Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego, dotyczące zajęcia melasy i ustanowienia ceny za melasę – w dosłownem brzmieniu. Na podstawie artykułu 53 układu z dnia 18 października 1907 co do ustaw i zwyczajów wojny lądowej zarządzają się co następuje:

§ I.

Na rzecz zarządu wojskowego zajmuje się wszelką melasę t. j. pozostałość z przeróbki buraków cukrowych względnie z rafinerji o ile zawiera mniej

niż 55% cukru (polaryzacja), a więcej niż 26% innych części składowych i z których bez specjalnych urządzeń względnie specjalnego postępowania nie można uzyskać już cukru. Obojętnem jest czy melasa pochodzi z poprzednich kampanii czy też z przyszłej produkcji.

§ II.

Zajęcie to ma taki skutek, że bez zezwolenia Jeneralnego Gubernatorstwa Wojskowego nie wolno melasy przewozić, pozbywać lub nabywać, zużywać na paszę lub też w jakiegokolwiek inny sposób przerabiać.

§ III.

Cukrowniom na obszarze zajętem przez Austro-Węgry, które posiadają nadające się do ruchu urządzenia do uzyskania z melasy cukru, wolno przerabiać na cukier melasę pochodzącą z własnej produkcji.

§ IV.

Za melasę jakości oznaczonej w § V. ustanawia się cenę 12 Koron za 100 kg. netto stacya załadowania, względnie miejsce wypełnienia umowy. Cenę tą rozumie się bez beczek względnie innych naczyń, jednak już z wyładowaniem do naczyń, względnie cystern wozowych.

§ V.

Za podstawę tej ceny przyjmuje się 50% zawartości cukru (polaryzacja) i naturalną alkaliczną reakcję.

Za melasę o wyższej względnie niższej zawartości cukru ulega cena podwyższeniu względnie obniżeniu według następujących norm:

Przy zawartości cukru:

50–54%	o $\frac{1}{500}$	ceny objęcia t. j.	o 2.4	halerzy
54–55%	" $\frac{1}{600}$	" " " "	" 2.0	"
50–47%	" $\frac{1}{500}$	" " " "	" 2.4	"
47–46%	" $\frac{1}{300}$	" " " "	" 4.0	"
46–40%	" $\frac{1}{240}$	" " " "	" 5.0	"

Postanowienia powyższe nie mają zastosowania do melasy o zawartości cukru poniżej 40%.

§ VI.

Melasę o zawartości poniżej 40% cukru (polaryzacja) należy oznaczyć wyraźnie jako rozcieńczoną.

Cenę objęcia za taką melasę oznaczy w każdym poszczególnym przypadku Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe na podstawie jakości (zawartość cukru, gęstość, zakwaszenie), przyczem najwyższa cena wyniesie 6 Koron za 100 Kg. netto miejsce załadowania i to bez naczyń.

§ VII.

Przekroczenia tego rozporządzenia ulegną karom pieniężnym do 2000 Koron, albo aresztu do 6 miesięcy, przyczem można orzec także przepadek melasy, z powodu której wydano orzeczenie karne.

Postępowanie karne, użycie grzywien i ceny uzyskanej za konfiskatę odbywać się będzie na podstawie rozporządzenia Naczelnego Wodza Armii Nr. 30 Dz. V z 19 sierpnia 1915.

§ VIII.

Rozporządzenie to obowiązuje z dniem ogłoszenia.

C. i k. Wojsk. Jeneral Gubernator:

K U K w. r.

1) Użycie zajętej melasy.

Wszystka melasa zajęta po myśli § 8 rozporządzenia, niezależnie od tego z jakiej kampanii pochodzi, będzie o ile posiada jakość oznaczoną w § 5 użytą we fabryce paszy posilnej Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego. Objęcie jej nastąpi przez kierownictwo tej fabryki, t. j. przez firmę Fritz C. Kaesman obecnie w Lublinie.

Pozwolenia na inne zużytkowania melasy nadającej się do wyrobu paszy nie będą z zasady wydawane.

Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe może zezwolić na przemysłowe przerobienie melasy o jakości oznaczonej w § 6. Celem uzyskania takiego zezwolenia należy w każdym poszczególnym przypadku wnieść prośbę przy podaniu dokładnem ilości, miejsc składu i przełożeniu próbki odpowiadającej przeciętnej jakości melasy względnie przedłożeniu orzeczenia zakładu badań J. G. W. odnoszącego się do tej próbki.

2) Znaczenie wyrazu „m e l a s a“.

Oдноśnie do opartego na podstawie ustawy skarbowej rosyjskiej oznaczenia w § 1 melasy zaz-

nacza się że wszelkie pozostałości z przeróbki buraków cukrowych zawierające więcej niż 55⁰/₀ cukru i mniej niż 26⁰/₀ innych części składowych, należy uważać nie za melasę lecz za syrop co do którego obowiązują inne przepisy.

3) Kontrola jakości.

W tych wypadkach w których podania cukrowni co do zawartości, nasuwają wątpliwości, może nastąpić oznaczenie zawartości cukru (polaryzacja) w melasie w celach ustalenia ceny po myśli § V, przez zakład badań wydziału rolniczego przy Jeneral. Gubern. wojskowym.

4) Przepisy co do odbioru melasy.

Przy odbiorze melasy należy postępować następująco:

Z każdej jednolitej ilości melasy należy wziąć próbkę „przeciętną“ odpowiadającą ściśle jakości, do trzech flaszek i flaszki opieczetować. Z wzięcia próbek i opieczetowania flaszek należy spisać krótki protokół podpisany przez dwóch świadków obecnych przy tej czynności.

Jedna z próbek służy do badań celem oznaczenia zawartości cukru, druga do badań ponownych przez urzędowy zakład na wypadek zakwestyjonowania pierwszego orzeczenia a trzecia próbka celem porównań oraz jako próbka zapasowa.

Przez rozporządzenie niniejsze uchyla się rozporządzenie Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego Z. P. 105417.

12.

Zwolnienie ogierów i kłaczy stadnych od poboru dla celów wojskowych.

Celem zachowania najcenniejszego materiału koni dla hodowli Krajowej, zwalnia się w myśl 48 Rozp. Naczelnego Wodza armii § 10 Pkt. 3 od przedstawienia do klasyfikacji, względnie o ile ta już została przeprowadzoną — od poboru dla celów wojskowych.

a) Ogiery prywatne licencyonowane w myśl rozp. c. i k. Gubernii W. F. Nr. 88188/16.

b) Kłacze, używane stale do chowu w stadniach prywatnych i to tylko te, które są zaciągnięte

do ksiąg stadnych sekcji chowu koni Centr. Towarzystwa rolniczego, są zaopatrzone odpowiedniemi świadectwem Towarzystwa oraz mają wypalony znak tegoż (C. T. R.).

Jako stadninę prywatną w myśl powyższych postanowień uważać należy każde gospodarstwo hodowlane, używające stale do chowu conajmniej czterech klaczy, przyczem obojętnem jest, czy klacze te należą do jednego właściciela, czy też do związku hodowlanego mniejszych rolników.

Świadectwa licencji prywatnych ogierów, wzgl. świadectwa dla klaczy stale do chowu używanych, wydane przez Centr. Towarzystwo rolnicze zastępować będą w zrzeszłości wymagane dotąd świadectwo, wystawione przez dwóch wiarogodnych świadków. Zwolnienia udzielone na podstawie takich świadectw przed ogłoszeniem powyższych postanowień pozostają jednak w mocy.

Celem uzyskania zwolnienia od poboru dla celów wojskowych koni, do chowu przeznaczonych, które już zostały przy klasyfikacji uznane za zdadne (K. T.) jednak później zostały licencyonowane, względ. zaciągnięte do ksiąg stadnych Centr. Towarzystwa rolnego winien właściciel przedłożyć uwierzytelniony odpis otrzymanych świadectw naczelników gminy, których na podstawie tych świadectw, po sprawdzeniu tychże, sprostuje wykazy ogłoszonych środków przewozowych i przedłożyć wykazy zmian c. i k. Komendzie obwodowej oraz okręgowej komendzie uzupełniającej dla poboru koni, celem sprostowania ewidencji – w myśl przepisów wykonawczych, wydanych do § 15 wymienionego na wstępie rozporządzenia Naczelnego Wodza.

13.

Dnie bezmięsne.

Z dniem 1. kwietnia ustanowiło c. i k. Generalne Gubernatorstwo wojskowe dwa dni bezmięsne t. j. środy i piątki.

Bicie zwierząt w rzeźniach miejskich jest dozwolone w poniedziałki, środy piątki i soboty.

14.

Opłata stemplowa a kurs rubla.

Wobec ustalenia kursu rubla na 3 K. 35 h. uleg-

ła stosunkowej podwyżce, należytość stemplowa płatna w znaczkach stemplowych waluty koronowej.

Opłata ta da się skutecznie według następującego załadowania:

5 kop.	– 17 halerzy	– 14h – 1h – 1h – 1h
10 „	– 34 „	– 20h – 14h
15 „	– 50 „	– 50h
20 „	– 67 „	– 50h – 14h – 1h – 1h – 1h
1 Rubel	– 3 Korony	35h – 2K – 1K – 25h – 10h
2 „	– 6 Koron	70 h – 5K – 1K – 50h – 20h
4 „	– 13 „	40 h – 10K – 2K – 1K – 40h

15.

Rozporządzenie

z dnia 25-go stycznia 1917 r., dotyczące obrotu towarowego w obrębie c. i k. obszaru okupowanego.

Na podstawie § 3 b rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 4-go października 1916 r., Nr. 71 Dz. rozp., zarządzam, co następuje:

§ 1.

Towary objęte zakazem wywozu.

Obrót towarami wyliczonymi w tabeli których wywóz jest zakazany (środki żywności, pasza i najważniejsze przedmioty użytku) czyni się w obrębie c. i k. obszaru okupowanego zależnym od uzyskania „karty na przewóz“ względnie także „karty zgłoszenia odbioru“.

Karty na przewóz które potrzebne są do przewozu tych towarów z jednego obwodu do drugiego, będą wystawiały stosownie do objaśnienia zawartego w załączniku Komendy obwodowe miejsca składu albo Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe.

Prócz karty na przewóz potrzebną jest także karta zgłoszenia odbioru wtedy, jeżeli chodzi o przewóz towarów w następujących kierunkach, a w szczególności:

- do Miechowa i dalej na zachód z włączeniem linii bocznych
- do Włoszczowej i dalej na zachód w kierunku Częstochowy,

- c) do Opoczna i dalej w kierunku Tomaszowa,
- d) do stacji na linii kolejowej do Radomia (włącznie), Dęblina (włącznie) i Wąwolnicy (włącznie),
- e) do Bystrzycy i dalej w kierunku Lubartowa,
- f) do Rudy i dalej na północ w kierunku Włodawy,
- g) do Jaszczowa i dalej w kierunku Kowla, w końcu.
- h) do stacji kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, a mianowicie do Dąbrowy i dalej na północ aż do Bab włącznie.

Karty zgłoszenia odbioru wystawia Komenda obwodowa miejsca wysłania względnie przy ponownym nadaniu Komenda obwodowa nowego miejsca nadania na podstawie uzyskanej już dla tych towarów karty na przewóz, przyczem można zażądać złożenia odpowiedniej kaucyi.

§ 2.

Zajęte towary.

Postanowienia § 1. mają także zastosowanie przy przewozie wszystkich zajętych przed Zarząd wojskowy surowców, półfabrykatów i fabrykatów z jednego obwodu do drugiego a w tych wypadkach, w których przez wystawienie „poświadczenia uwolnienia„ ze strony Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowe-

go udzielono już posiadaczowi pozwolenia swobodnego rozporządzania zajęтым towarem.

Karty na przewóz towarów zajętych, wystaiac będzie wyłącznie Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe.

§ 3.

Postanowienie karne i postępowanie.

Przekroczenia §§ 1. i 2. tego rozporządzenia karane będą w myśl artykułu II. § 1. rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 19-go sierpnia 1915 r., Nr. 30 Dz. rozp. przez tę Komendę obwodową, której winnego dostawiono, albo tę która pierwiej wdrożyła postępowanie karne, grzywną do 2000 koron lub aresztem do 6-ciu miesięcy.

Obok kary można orzec w myśl artykułu II. rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 24 października 1916 r., Nr. 71 Dz. rozp. przepadek towarów, które stanowią przedmiot orzeczenia karnego. Jeżeli towary już sprzedano można orzec przepadek ceny kupna.

Oдноśnie do postępowania włącznie z użyciem grzywien oraz kwot uzyskanych ze sprzedaży przedmiotów uznanych za przepadłe względnie wartości kupna mają zastosowanie postanowienia rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 19-go sierpnia 1915 r., Nr. 30 Dz. rozp.

Użycie pieniędzy, uzyskanych z konfiskaty przesyłek kolejowych z powodu fałszywego podania ich zawartości, określa osobna umowa zawarta z Komendą wojskowej kolei północnej.

Ł. i k. Komendant Obwodu:

FEHMEL, pułkownik, w. r.

TABELA,

dotycząca obrotu środków żywności, paszy i niezbędnych artykułów na obszarze Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego.

Artykuł	Obrót w obrębie Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego	Wywóz do Austro-Węgier	Wywóz do ces. niemieckiego obszaru administracyjnego i obszaru etapowego	Artykuł	Obrót w obrębie Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego	Wywóz do Austro-Węgier	Wywóz do ces. niemieckiego obszaru administracyjnego i obszaru etapowego
I. Mięso, wędliny i kielbasy (kiszki) 1. Mięso, s'łonina, sadło, smalec w przowy 2. Tłuszcz bydliący (tój) Zajęty!	poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Komendy obwodowej poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Jeneralnego Gubernatorstwa wojsk (Centrala surówców) Wolny	zakazany " "	zakazany " "	VII. Jarzyny. 1. Ziemiaki (fabrykaty z ziemniaków) Częściowo zajęte! 2. Marchew, buraki	poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Jen. Gubernatorstwa (Centrala dla użytkowania zbiorów rolnych) Wolny	zakazany " zakazany	zakazany zakazany zakazany
II. Drób, dziczyna, ryby. 1. Drób 2. Dziczyna 3. Ryby 4. Raki	Wolny " "	zakazany " "	zakazany " "	VIII. Napoje. Piwo, wódka (także spirytus do palenia)	tylko za poświadczeniem hurtownego składu monopolowego Wolny	zakazany "	zakazany "
III. Zboże, produkty młynarskie, chleb. 1. Pszenica, żyto, jęczmień, owies, zbożę mieszane, hreczka i proso Zajęte! 2. Produkty młynarskie Zajęte! 3. Chleb (pieczywo)	W obrębie obwodu za zezwoleniem Komendy obwodowej. Poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego (Centrala dla użytkowania zbiorów rolnych) jak zboże	zakazany " " Zabroniony	zakazany " " Zabroniony	IX. Bydło rzeźne konie. (Bydło rogate, cielęta, owce, świnie, kozy) X. Pasza. 1. Siano Częściowo zajęte! 2. Buraki pasiewne i cukrowe Zajęte! 3. Słoma 4. Makuchy Zajęte! 5. Bobik, peluszkawyka Zajęte! 6. Koniczyna czerw. i biała, seradela, lubin, koniczyna szwedzka, przelot, komonica, lucerna franc. i chmielowa, nasiona buraków, marchwi Zajęte!	poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Komendy obwodowej Wolny poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego (Centrala sorowców) poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Jen. Gubernatorstwa (wydział gospodarczy) poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Komendy obwodowej Wolny	zakazany " " zakazany zakazany zakazany zakazany	zakazany zakazany zakazany zakazany zakazany zakazany
IV. Owoce strączkowe Groch, soczewica, fasola	Wolny	zakazany	zakazany	XI. Niezbędne artykuły. Mydło, świece	poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Komendy obwodowej	zakazany "	zakazany
V. Mleko, wytwory z mleka, jaja. 1. Mleko, ser 2. Masło 3. Jaja	poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Komendy obwodowej poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Komendy obwodowej	zakazany " "	zakazany " "	XII. Materiał opałowy Drzewo budowlane, użytkowe i opałowe	poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Komendy obwodowej Wolny	zakazany zakazany	zakazany zakazany
VI. Towary korzenne. 1. Cukier, oliwa do jedzenia.	poza granice obwodu tylko za kartą na przewóz Komendy obwodowej	zakazany	zakazany				

Uwaga: Ponadto można przesyłki kolejowe z wszystkimi tutaj wymienionymi artykułami przyjąć do przewozu jedynie na podstawie kart przyjęcia zgłoszenia, zaopatrzonych w wizę Komendy obwodowej właściwej dla stacji nadawczej, a w szczególności w kierunku:

- do Miechowa i dalej na zachód, z włączeniem linii bocznych;
- do Włoszczowej i na zachód w kierunku Częstochowy;
- do Opoczna i dalej w kierunku Tomaszowa;
- do stacji na linii Radom (włącznie) Dęblin (włącznie) Wąwolnicy (włącznie);

e) do Bystrzycy i dalej w kierunku Lubartowa;

f) do Rudy i na północ, w kierunku Włodawy;

g) do Dąbrowy kolei warszawsko-wiedeńskiej i na północ do Bab włącznie;

h) do Jaszczowa i dalej w kierunku Kowla.

2. Przesyłki załadowane przez władze, nie potrzebują żadnych certyfikatów (kart przewozowych lub kart przyjęcia zgłoszenia).

3. Przesyłki z Austro-Węgier nie podlegają powyższym ograniczeniom obrotu.

Na wyjątki od zakazu wywozu pozwała Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe lub organa przez nie do tego specjalnie upoważnione. W tych wypadkach wystarczy certyfikat Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego (Oddział wywozowy).

Na wyjątki od zakazu wywozu pozwała Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe lub organa przez nie do tego specjalnie upoważnione. W tych wypadkach wystarczy certyfikat Zarządu obrotu towarowego, Kraków ul. Długa 1.

